

شرایط گذشت از قصاص چیست؟

یکی از مواردی که قصاص را منتفی می‌کند اعلام گذشت اولیای دم از اجرای حکم قصاص است که این امر ممکن است با گرفتن غرامت به میزان دیه یا به مصالحه کمتر یا بیشتر از دیه باشد و یا عفو مجرم بدون گرفتن دیه و به صورت مجانی صورت بگیرد.

به گزارش ایسکانیوز، یکی از مواردی که قصاص را منتفی می‌کند اعلام گذشت اولیای دم از اجرای حکم قصاص است که این امر ممکن است با گرفتن غرامت به میزان دیه یا به مصالحه کمتر یا بیشتر از دیه باشد و یا عفو مجرم بدون گرفتن دیه و به صورت مجانی صورت بگیرد.

برای آشنایی با ابعاد مختلف این موضوع مطلب زیر را مطالعه کنید:

هنگامی که قتلی رخ می‌دهد، بستگان مقتول در پی قصاص قاتل و گرفتن تاوان خون عزیز خود برمی‌آیند. قصاص حق است، اما ممکن است برخی از اولیادام به دلایل متفاوت خواه نیاز مالی، خواه نیکوکاری و بخشش قاتل - از قصاص گذشت و جان انسان دیگری را حفظ کنند. در این گفتار به گذشت از قصاص، مصالحه بر دیه و آثار آن می‌پردازیم.

اولیادام چه کسانی هستند؟

گذشت از قصاص مخصوص اولیادام مقتول است و جز آن‌ها کس دیگری نمی‌تواند قصاص را درخواست یا از آن گذشت کند. ولی دم همان ورثه مقتول است به‌جز همسر (مرد یا زن) که حق قصاص ندارد.

وراث مقتول یا همان اولیادام عبارتند از:

طبقه اول: پدر، مادر و فرزندان (در صورت نبود فرزند، نوه مقتول صاحب حق است).

طبقه دوم: پدربزرگ، مادربزرگ، خواهر و برادر (در صورت نبود خواهر و برادر، خواهرزاده یا برادرزاده صاحب حق است).

طبقه سوم: عمه، عمو، خاله و دایی (در صورت نبود هیچ‌یک از این‌ها، فرزندانشان صاحب حق‌اند).

در توضیح این دسته‌بندی باید گفت که وارثین طبقه بعد وقتی ارث می‌برند که از وارثین طبقه قبل کسی نباشد؛ به عبارت بهتر اگر فردی کشته شود و فرزند، نوه یا پدر و مادر نداشته‌باشد، افراد طبقه دوم یعنی خواهر و برادر و پدربزرگ و مادربزرگ او صاحب حق قصاص‌اند، اما اگر مقتول حتی یک فرزند هم داشته‌باشد، دیگر نوبت به افراد طبقه بعد نمی‌رسد و آن فرزند تنها، ولی دم مقتول به حساب می‌آید که حق قصاص یا گذشت از آن را دارد.

البته باید به این نکته توجه نمود که اگر مرتکب جرم از ورثه باشد، ولی دم به شمار نمی‌آید و حق قصاص و دیه ندارد. برای مثال پسری که پدر خود را به قتل رسانده، دیگر، ولی دم پدر خود نیست؛ بنابراین گذشت وی از خون پدرش، مانع از مجازات او نیست.

گذشت از قصاص

حکم اختلاف نظر بین اولیای دم در عفو و قصاص چیست؟

حال سوالی که ممکن است برای خواننده پیش‌آید این است که اگر یک نفر چند ولی دم داشته باشد و برخی از آن‌ها خواستار قصاص شوند و برخی دیگر گذشت نمایند یا دیه بخواهند، تکلیف چیست؟ در پاسخ باید گفت:

اولاً- اگر برخی از اولیادم خواستار قصاص باشند و برخی دیگر دیه بخواهند، قاتل قصاص می‌شود و سهم دیه افرادی که خواستار دیه‌اند، توسط اولیادم قصاص‌کننده به آن‌ها پرداخت می‌شود.

ثانیاً اگر برخی از اولیا دم خواستار قصاص باشند و برخی دیگر قاتل را عفو کنند، قاتل قصاص می‌شود و سهم دیه افرادی که گذشت کرده‌اند، به قاتل پرداخت می‌شود.

شرایط گذشت چیست؟

اولاً- صاحبان حق قصاص در هر زمانی تا قبل از اجرای حکم قصاص می‌توانند قاتل را ببخشند؛ لذا حتی اگر قاتل بالای چوبه‌دار باشد، با گذشت اولیادم از قصاص رهایی می‌یابد. اما بعد از گذشت، دیگر امکان رجوع از آن وجود ندارد و در صورتی که اولیادم قاتل را بکشند، خود قاتل محسوب می‌شوند.

ثانیاً- اگر مقتول پیش از مرگ خود قاتل را عفو کرده باشد، اولیادم او دیگر نمی‌توانند قاتل را قصاص کنند؛ چرا که اساساً این حق از آن مقتول بوده که با بخشش خود پیش از مرگش، حق قصاص را از بین برده است.

ثالثاً- گذشت باید منجز باشد؛ بدین معنا که معلق به تحقق هیچ شرطی نباشد. برای مثال اگر پدر مقتول بگوید در صورتی قاتل را می‌بخشم که فلان کار را انجام دهد، به این بخشش ترتیب اثر داده نمی‌شود. البته پیش از اجرای حکم مجدداً بررسی می‌شود که شرط تحقق یافته است یا خیر، چنانچه شرط تحقق نیابد، حق قصاص همچنان برای صاحب آن محفوظ است.

رابعاً- گذشت از قصاص ممکن است مجانی باشد یا در ازای گرفتن دیه (به میزانی که هر ساله از جانب رئیس قوه قضائیه اعلام می‌شود) یا کمتر یا بیشتر از آن باشد که در این حالت به آن مصالحه گفته می‌شود. لازم به ذکر است که اگر مقتول بدهی داشته باشد، و ارث باقی‌مانده از او برای پرداخت بدهی کافی نباشد، ورثه نمی‌توانند بدون پرداخت یا تضمین بدهی‌های وی، به‌طور مجانی قاتل را ببخشند و اگر چنین کنند، مکلفند دیون متوفی را از اموال خود پرداخت کنند.

میران

انتهای پیام /